



Sy-li spěwať,
Pilnje džěkať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Cerstwosć da.



Njech ty spěwaš
Swěrnje džětaš,
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech či khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.



Sserbske njedźelske łopjeno

W Budyščinje

9. augusta 1931

Baužen

Samolwity redaktor farar Wyrzacž w Rosacžizach. — Gziſtčej a nallad Ssmolerjez knižičičečetnje a knižatnje, šap. dr. i wobm. ruł. w Budyščinje
Wukhadža kóždu šobotu a placzi šchwórczlětnje 108 šlotych pjenježłow

10. njedźela po šwj. Trojizy.

Łut. 13, 31—35; 19, 41—48. Šap. št. 9, 10—22.

Za šym chzyl — wy šcže njechali! S tutymaj šłowomaj je wuprajene potajnstwo toho, šhtož nam kóžde lěto snowa pšchipowěda 10. njedźela po šwj. Trojizy. A hdyž wona lětko ł nam rěczy w tajkim czežkim a cžemnym cžašu, pšchindže kóždemu, kiž ma trochu křutneje myšle ša wšeho tajke podeńdženje, to praščenje: „Za šym chzyl — wy šcže njechali! Ze tole klucž, i kotrymž wotamknješ ty durje do spóšnacža našeho cžaša a jeho cžemnotow?“ Kaž wěšte je, šo je Ješuš Křystuš se šwojim wuprajenjom pšched Jeruſalemom nam wotewrił pucž, šrosumicž wšchitko, šhtož i lětom 70 a hewak pšchindže na Jeruſalem a židowski lud, tak wěšte je nam, šo i tutym wuprajenjom je tež nam nětkle wotewřeny pucž, šrosumicž, šhtož je pšchischło na našch kraj a lud, na kraje a ludy tuteje semje.

A něššto hišće: Ze-li cži czežło, maš-li ty křodžicž pod czežemi a štyškami, njepytaj haſle dołho, hewak něhdže pucža winu, tu maš w tutymaj šłowomaj: Za šym chzyl — wy šcže njechali! pucž, po kotrymž dóndžeš ł wěrnemu rosjašnjenju wšheje cžemnoty a šo šminješ wšchěch njetriebawšich a pohóřchaznych cžehodla? cžehodla?

„To pak je poražaje, haj šnicžaje, tole spóšnacže a pšchidacž dnybjećž!“ šnadž prajiš. A maš prawje, hdyž šy drje šbožowny wobšedžeť Biblije, ale pak nješbožowny njewužiwať Biblije. Pohladaj, kajke šłowa Biblije šu tebi mjes druhimi ša 10. njedźelu po šwj. Trojizy šapřhane, wotewř šwoju Bibliju a cžitaj a rospominaj. We wotdželu Šap. št.

šteji šłowo, kotrež tebi a kóždemu praji, šhto je Ješuš Křystuš chzyl, šo by hač šem bylo pola tebe, pola luda, pola kóždeho, a niz mjenje, šhto by nětkle, haj runje nětkle w tutym cžemnym cžašu bylo pola tebe, pola luda, pola kóždeho, a runje tak, šhto by na dalšhe ša wšchón pšchichod bylo pola tebe, pola luda, pola kóždeho. W Šap. štukach šteji i křotka a tola tak i wulka: „B i š e t o ž h l a j , w ó n š o m o d l i !“

Kaž tamne šłowo pšched Jeruſalemom klucž tak je tež tuto šłowo nad Damaškom klucž. S nim wotamknješ ty šebi — a lud a kóždy drugi niz mjenje! — wrota tuteje cžemnoty a štyškoscže, šo by pšches nje wuštupil na pucž, po kotrymž pšchindžeš na šwětlo a na wškošć wobšbožazeho měra. Ale, ale, hdy by to tak jednore bylo. Wono to njeje. By-li to jednore bylo, by tola dawno našch lud a tež ty na tutej wyščinje byl.

A tola. Tón klucž tu je. Trjebaš jón tola jenož wjacž a wužicž. Ale to džě je ta tórnošć: mječ a tola niz wutřebacž. Radšho cžerpicž, štyškny byčž, škoržicž, morkotacž, dwělowacž, haj šadwělowacž — hač šo wušk wobodžicž, wobšbožicž.

Hdyž dženska našch lud tak tórny je, móže šnajmješcha šo i tym šmėrowacž, šo přenicžki njeje. Ale to je po šdacžu jenož trošht, a to cžini tutu jeho tórnošć cžim wjetšhu. Židowski lud Ješušoweho cžaša bě hižo tak tórny, a šhtož je hórje, wošta tak tórny, doniž to njebu pšchepošdže a šo nje-dopjelnejše to, šhtož Ješuš Křystuš tam wjazny rěčal pšched Jeruſalemom.

Pšchepošdže! Hóřšeho šłowa drje njeje. Šhtož najhóřšhe w nim je, je to, šo njewěšch, hdy wono šo dopjelni.

My prajachmy: „Hdnž je dženŕa našy lud taŕ tórny“, my móžemy runje taŕ prajicž: Hdnž dženŕa jenotliwy, haj hdnž dženŕa ty taŕ tórny, maŕy ty tón ŕamy ŕrudny troŕt, ŕo ŕu druŕy pŕched tobu hižo runje taŕ tórny byli. To paŕ cžini, ŕo dnrbiŕy ŕebi prajicž: „Tuž paŕ ŕym ja tola cžim tórniŕy!“ Hlaj, wo tym, kotryž je tam dužy do Damaŕŕona, jimacž ŕiŕeŕŕijanoŕ, pŕacž: „Ja ŕym chžyŕ — ty ŕy njechaŕ — mjenujžy ŕo ŕe mni, Jeŕuŕej, kotrehož nētkle haniŕy a pŕeŕeŕeŕeŕy, modlicž, do mnje, kiž ja ŕym drje tón ŕiŕižowany, ale paŕ tež tón ŕtanjenny, wēricž, a mój bycz, kiž ja ŕmēm prajicž a praju: „Mi je data wŕŕitka mōž w njebjeŕy a na ŕemi“, a mi ŕo dowēricž, kiž ja tebi wo mni ŕwēdcžy: „Hlaj, ja ŕym pola waŕ wŕŕitke dny hacž do ŕkōncženja toho ŕwēta!“

„Ja ŕym chžyŕ — wy ŕe je njechali!“ a „Pŕichetož hlaj, wōn ŕo modli!“ Dwaj klucžej. Wōnaj ŕtaj tu ja kōždeho pŕŕihotowanaj, tež ja lud. Kōždy ŕmē, mōže jej wŕacž.

Hacž woŕmje? Hacž woŕmje — hacž njewoŕmje, po tym ŕkowari ŕebi jenotliwy a lud ŕwōj pŕŕichod, ŕwōj dōnt — a ty runje taŕ. Taŕ ŕroŕumjene pŕacž to ŕłowo: „Kōždy kowari ŕebi ŕam ŕwoje ŕbožo.“

ŕŕtož na iŕraelŕi lud pŕŕiŕdže a ŕŕtož na Paŕoła pŕŕiŕdže, wobŕrucžy cži wērnōŕcž tutoho ŕłowa. To je taŕ naŕŕožaje a poražaje, ŕo dnrbiŕaŕ kōždy ŕ wobēmaj rukomaj hraŕbacž ja tutymaj klucžomaj. A tola tomu taŕ njeje. Cžehodla to niž? Cžłowjek, lud njeje wjažy ŕam ŕwōj knjes, hiŕŕcže mjenje ŕłuzi wērnje Knjeŕej Jeŕuŕej. Tón knježicžer wŕŕeho ŕacžēmnijenja a ŕaŕlepjenja je možy nad nim dobyŕ, ŕatan, Antikhrjŕ. Wutroba, duŕŕa, wēra wjažy njewuŕnawa, ŕŕtož ŕnadž hubje hiŕŕcže ŕheptatej abo ŕamo ŕpēwatej:

„ŕty mōžny na ŕwēcže
Nētk hlada ŕurowje,
Wōn njeŕŕłodži paŕ nam, —
Bōh ŕudži jeho ŕam,
ŕoh' ŕłowcžko pobicž mōže.“

„Ja ŕym chžyŕ — wy ŕe je njechali“, taŕ dołho ma to hiŕŕcže pŕacžicž wo tebi, wo ludu? Taŕ dołho, doniž njeŕēka: pŕŕepōŕdže!? Sa židowŕi lud bē to, jaŕo pižachu 70 po Khrjŕŕŕuŕowym narodže. Wēŕy, kotre lēto je to ŕa tebe, ŕa lud? Nē. Tuž paŕ njech dženŕa pŕacž wo tebi to druhe roŕŕudne ŕłowo: pŕichetož hlej, wōn ŕo modli. Hdnž budže tole pŕacžicž wo tebi a wo tebi a tebi a tebi . . . kajŕa rjana, pēna ŕyŕa budže jich to tajŕich wērjažy modlerjow w naŕŕim kraju hižo — kajŕa wulka mōž pŕched Bohom a ŕ Bohom, njech tež pŕched cžłowŕimaj wocžomaj ŕnadnuŕŕka. A wōna ŕamōže wjele. Hdnž paŕ wjele ŕa lud a kraj, hlaj, ŕamōžeŕy ty wjele ŕa ŕebje a ŕa ŕwojich, hdnž ŕy ty tón, wo kotrymž Jeŕuŕ Khrjŕŕuŕ, kotryž do wutroby widži, wuŕnawa: „Wōn ŕo modli!“ A cžim bōle ty tajŕi budžeŕy, cžim mjenje budžeŕy chžyŕ ŕam bycz, cžim bōle budžeŕy ŕobu bracz na tutōn pucž wumōženja a žohnowanja druhich, pŕchede wŕŕēm ŕwojich lubnyh a naj-lubiŕich. Kajŕe poŕžylnjenje tamneho wōjŕka modlerjow to. A kajŕe ŕbožo to. Chžeŕy jo ty? A chžeŕy jōnu ŕwoju a druhich ŕbōžnōŕcž? Ja njewēm, kajŕi by ty byŕ, by-li na to „nē“ wot-mōłwiŕ. Tuž paŕ ŕo daj ŕe wŕŕej možu na to jene: Mōj ŕkutt a moje prōžowanje džen a bōle to, ŕo bych byŕ tón, wo kotrymž pŕacž Jeŕom Khrjŕta ŕłowo: „Pŕichetož wōn ŕo modli!“

Knježe, pomhaj ty, Knježe, daj ty, ŕo by ŕo nam, kōždemu jenotliwemu, naŕŕemu ludej, tole derje radžiŕo, tebi ŕ cžeŕcži, nam ŕ cžaknemu a ŕ wēcžnemu žohnowanju! Hamjeŕ.

10. njedžela po ŕwjatej Trojizy.

Hłōž: Mōj ŕiŕeŕŕijano, ŕa mnu dži.

So Jeŕuŕ, Jeŕujalemo,
Je horze ŕyŕy pŕakaŕ, —
To ŕcžiŕ mje jemu poŕŕluŕŕnyh',
So njebnyh dlēje cžakaŕ,
Cžak hnadny derje nałōžicž,
Pucž wuŕŕi dom ŕa Knjeŕom hič.

Duch Boži naŕ wŕŕeŕy ŕwjeŕcžicž chže,
Wŕŕo dobre do naŕ pŕłodžicž,
ŕŕej ŕcžinicž we naŕ bydlenje,
Naŕ Bože pucže wōdžicž.
Tuž wotewrny jom' wutrobu
ŕa ŕyŕ na Duŕa ŕ žiwjenju!

O cžłowjecže, cžiŕ pokutu!
ŕpomŕ na tu wulku hnadu,
Kiž doŕtacž mōžeŕy w Jeŕuŕu;
Tōn ma ŕa tebe radu,
So mohŕ ty w njebju ŕbēžny bycz,
Tuž daj ŕo wot njoh' cžiŕny ŕmucž.

ŕŕtož njeda ŕo wot Khrjŕta ŕmucž,
Chže w hrēchach, w bŕudže kłodžicž,
Tōn ženje njem'že ŕbōžny bycz,
ŕŕam dnrbi ŕebi ŕŕłodžicž. —
ŕŕtož nochže tu ŕo polēpŕŕicž,
Kaŕ Knjeŕ mohŕ toho wobŕbožicž?

Chžeŕy dale hič tōn ŕrudny pucž
Do ŕahuby, o duŕŕa? —
To ŕ pokucže cže dženŕa ŕbudž,
ŕŕtož cžinicž cži ŕo ŕłuzŕa.
Cžak hnadny kŕwatnje minje ŕo,
Cžiŕ pokutu. Ach, wopomŕ to.

Bjes Jeŕuŕa ŕy ŕhubjena —
O duŕŕa kŕhuda, wboha!
ŕŕwēt tebi dawa ŕłodžiŕna,
Je ŕdalena wot Boha.
Pucž wuŕŕi dōrŕdžeŕy do njebja,
Pucž ŕŕēroŕi do ŕkaženja. —

Hdnž je mōj cžak tu wotbēžaŕ,
Cžak hnadny tu na ŕemi,
Bēh ŕ Bohom ŕwōj ŕym dołonjaŕ,
Chžu hič w Božim mjenje.
ŕ tej' zuŕby ŕ mojom' Wōtzej dom
ŕe ŕwojim Knjeŕom Jeŕuŕom.

Mōj Knježe Jeŕu, daj ty mi
We twojej hnadže wōŕtacž,
We twojej wulkej ŕmilnoŕcži
To wumōženje doŕtacž
ŕe wŕŕeho ŕemŕŕoh' hubjeŕŕwa,
Hdnž poŕłednja dže hodžina.

Na tebe, Jeŕu, twaricž chžu
ŕŕej cžakne, wēcžne ŕbožo.
Mje ŕwjeŕel ŕ dobrej pomōžu,
Bōj, ŕcžiŕ mje džečžo Bože;
Mje woblecž draŕtu prawdoŕcže,
Daj ty mi wēcžne žiwjenje.

Salzburgszy.

(Pofraczowanje.)

Dzeń 5. augusta a tutón tu podaty wobras flišchatej hromadze. Schtož wobras pokazuje, sta ſo 5. augusta 1731 w Salzburgskim kraju. A dofelž mējachmy tutón dopomnjeſki dzeń runje w tutym tydzenju, pſchinjeſem dženka tutón wobras a naſtawf; w dalſchym roſprawjamy potom dale w tym, ſchtož je wina na tym było, ſo Salzburgszy Evangelſzy tutón „Eselowny ſwjaſt“ ſcziniſchu. Tutón „Eselowny ſwjaſt“ a wo tym, ſchtož ſo dale ſta, nam mjenujzy naſch wobras pokazuje.



Dzeń 5. augusta 1731 to bě a rano ſahe pſchi ſwitanju. Wjazy hač 100 — po druhich powěſczach 300 — evangelſkich Salzburgſkich muži ſo ſeńdže we wjeſnej forczmje we wjeſzy Schwarzbach w krajinje Pongau. Na blidze ſtejeſche ſudobjo ſe ſelu. Dokolo wokolo ſklakachu ſo tuczi mužojo, kotſiž běchu ſe wiſchch krajinow Salzburgſkeje pſchikhwatali, ſo bychu, ſaſtupujo ſny ſwojich evangelſkich krajanow, wuradźowali w tym, ſchtož měli Evangelſzy czinič pſchi njepſcheſtawazym a pſchezo hórſchim pſcheſczěhanju, ſ kotrymž arzbisſkop Firmian ič čwilowaſche, a to ſamo, hač runjež běchu woni wjazy hač 20 000, wjazy potajkim hač 5. džel zylcho wobndlerſtwa.

Kleczo ſcžežechu klobuſ, ſtytnychu ruzy a ſapěwachu 26. pſalm: „Knježe, pomhaj mi k prawnu, pſchetož ja ſym bjes winy. Ja mam nadźiju k tomu Knjeſej; tohodla njepadnu.“

Na to tunknychu porſt pſchikahy do ſele, pſchikahachu ſwojej evangelſkej wěrje a ſebi ſwěru hač do ſmjercze a ſjědžichu ſel.

To bě czinjenje w pſchirunanju. Ale tuto lohzy ſroſumiſch, hdyž ſo dopomniſch, ſo ſy tam na ſemi, kotraž wobndlerjam ſa woſebity dobytk dawa ſel. Mimo toho pytachu tuczi mužojo, kiž běchu domach we ſwojej Bibiliji, ſwiſti ſ Božim ſłowom, kaž je na pſch. namaſach 3. Móſj. 2, 13 a 2. Kron. 13, 5. Tam je wěž wo „ſelowym ſlubje“, kotryž bu ſczinjeny mjes Bohom a ludom. Pod tutym pomjenowanjom je do ſtawiſnow ſapiſane to, ſchtož tamni ſaſtupjerjo evangelſkich Salzburgſkich tam we wjeſzy Schwarzbach 5. augusta 1731 wuſonjachu a ſcziniſchu. A hdyž je to nětk runje 200 lět, ſo je ſo to ſtało, a hdyž je to nětk runje cžežki cžaſ pſcheſczěhanjom ſa wěrjazych, njekmē ſo tutón 200lětny wopominanſki dzeń bjes hódneho wopominanja minyč.

Esso evangelſkej wěrje wotrjež, ſo tej wěrje wotrjež, ſe kotrejž běchu ſo na ſaſožku Lutheroweje wucžby pſchedobnyli, ju ſa jeničzy wěrnju ſpōſnawichy, to bu wot nich žadane, to chyziche arzbisſkop ſebi wunuſowacz ſ wótrym a ſurowym ſaſtupjerjom. S tutym „ſelowym ſlubom“ ſlubichu tuczi ſaſtupjerjo ſo a ſwojich evangelſkich krajanow tutej wěrje. A ſchtož ſy ſlubili, to ſy dđerželi, hačžrunjež žadlawe a wótre pruhowanja na nich pſchińdžechu — niž wot „bjesbōžnych“, niž wot pōhanow, niž wot njekſcheſczijanow. A to je to ſru-džaze, poražaze! Pſched 200 lětami ſaſthadžachu ſcheſczijenjo takle njekſcheſczijanizy ſ ſcheſczijanami! Njemōžeſch pſchi tym poprawom pſchečziwo „bjesbōžnym“ a njekſcheſczijanam, kiž nětkle ſcheſczijanow pſcheſczěhaja, tak jara wótru wobſkōržbu wuprajicž, hdyž tole wopominaſch. —

Druhe mjeno, pod kotrymž ſtawiſny tutón podawf 5. augusta 1731 ſnaja, je „poſlednja rada“ — „letzter Ratſchlag“. Woni njewědžachu ſebi žaneje drugeje rady hač tuteje. A to bě dobra rada. Wona bě tola ſaſožena na poſnu dowěru do Božeje rady. Tamny 26. pſalm ſo tola kōncža: „Moja noha dže runje; ja chzu tebe, Knježe, khwalicž w tych ſhroma-džiſnach.“

Dženka hiſchče pokajuja blido, na kotrymž je tamne ſu-dobjo ſe ſelu ſtało. Na njo ſy paſ wopacžne datum napiſali. Cžehodla wopacžne? Eſnadž ſ njepſchečzeliſtim ſmyſlenjom, ſnadž ſ njewědženjom. Wo dalſchich ſwiſtach zylcho pſcheſczěhanja a wo wulkej nuſy, w kotrejž ſebi woni tola tuto ſeńdženje a ſlubjenje ſwěrichu, piſamny w dalſchich pofraczowanjach. Jaſo běchu tam porſt do ſele tunknyli a porſt pſchikahy ſbēhnycž abo padnycž. Dajmy ſebi wot tamnych rjekow wěrnju pſchiwolacz: „Boji-li ſo ſchto, tōn poſhly ſo w modlitwje!“

Wiſtowanje. S. w P. ſa 11. po Tr. — K. w B. ſa 12. po Trojizy.

Konfordanža

ſ nowych ſerbſkich ſpěwatſkich.

Cžeicž moje mjeno wyſozny	254,	3
Ja ſym ſo cžertej wotrjetnyſ	257,	5
Njech ſtary cžlowjek morjenu je	257,	6
Dđerž, cžlowjecze, to we cžeſczi	258,	7
Ja cžerta, ſwět a krej	260,	2
Wótcze ſwojich cžlowſkich džečzi	261,	3
Prečž, cžercze, ducho ſatamany	266,	6
Hdže je knjes, kiž czini ſa mnje	267,	3
Pſchi mni budž, hdyž duſcha cžuje	267,	6
Cžehodla ſo dyrbjal ſažo tebe, Jeſu	273,	4
Cžercze, mje ſo praſchejczje	274,	7
Nětk cžuju, Božo miſny, kaſ ſy ty d.	282,	6
Wutrobu ſtwoč cžiſtu	289,	6
Daj cžeicž a ſpěwaj	302,	5
O Božo, praj mi, cžehodla	303,	17
To, cžlowjek wohladaj	305,	6
Tež cžlowjek, cžělo wot ſemje	306,	5
Wiſhaſ njebjo ſame njeje cžiſte	308,	4
A ſchtož wōn ſo mnu cžinič chze	312,	3
Poſkluſchne džečžo cžeſcž ſtarſchimaj da	313,	5
Schto rudžiſch ſo a cžehodla	315,	15
Njei' cžaſne ſbože wobſtajne	317,	4
Schto ſym ja cžlowjek khudny	319,	7
Twōj hrěſchny pad po cžerta	325,	2
Wōn ſ kralom je, kiž ſ cžeſcžu knježi	326,	5
Luby Jeſu, ty Bōh a cžlowjek ſy	329,	3
Esměch tu ſwěta mam, cžeſtnu kōnu mam	329,	9

